

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 21/2026**

Het is ongrondwettig dat de bewindvoerder van een persoon geen vordering tot echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk kan instellen voor die persoon die handelingsonbekwaam werd verklaard om die vordering in te stellen en zijn wil niet meer te kennen kan geven

Een persoon die handelingsonbekwaam werd verklaard om een vordering tot echtscheiding in te stellen en die zijn wil niet meer te kennen kan geven, kan zelf de echtscheiding op grond van een bewezen onherstelbare ontwrichting van het huwelijk niet vorderen. Krachtens artikel 497/2, 5°, van het oud Burgerlijk Wetboek kan zijn bewindvoerder dat evenmin aangezien het een vordering betreft die niet vatbaar is voor bijstand of vertegenwoordiging. Een rechtbank vraagt het Hof of die bepaling het recht op toegang tot de rechter schendt.

Het Hof oordeelt dat het ongrondwettig is dat de bewindvoerder in dat geval de vordering tot echtscheiding niet kan instellen nadat hij daartoe een bijzondere machtiging heeft verkregen van de vrederechter. Volgens het Hof heeft de bepaling namelijk onevenredige gevolgen. Ze dwingt een echtgenoot die handelingsonbekwaam is en zijn wil niet kan uitdrukken, ertoe om, zolang zijn handelingsonbekwaamheid duurt, gehuwd te blijven, zelfs wanneer het in zijn belang is om uit de echt te scheiden. Volgens het Hof blijkt niet dat de bewindvoerder het belang van een beschermd persoon bij die vordering niet op een objectieve wijze zou kunnen bepalen. Bovendien is het optreden van de bewindvoerder onderworpen aan meerdere controlemechanismen.

1. Context van de zaak

De Vrederechter van het kanton Lokeren heeft de bewindvoerder van een vrouw die handelingsonbekwaam is en haar wil niet meer te kennen kan geven, gemachtigd om de echtgenoot van de vrouw te dagvaarden in echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk.

De echtgenoot heeft tegen die beslissing hoger beroep ingesteld bij de Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Dendermonde. De Rechtbank stelt vast dat de vrouw niet zelf de echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk kan vragen aangezien zij handelingsonbekwaam werd verklaard om een dergelijke vordering in te stellen en zij haar wil niet meer te kennen kan geven met betrekking tot de vraag of zij al dan niet wil scheiden. Volgens de Rechtbank kan de bewindvoerder evenmin een dergelijke vordering instellen aangezien die vordering krachtens artikel 497/2, 5°, van het oud Burgerlijk Wetboek niet vatbaar is voor bijstand of vertegenwoordiging. Bijgevolg zou de vrouw gehuwd moeten blijven met haar echtgenoot, ook al werd hij vervolgd en geïnterneerd voor meerdere tenlasteleggingen jegens haar. De Rechtbank vraagt daarop het Hof of artikel 497/2, 5°, van het oud Burgerlijk Wetboek het recht op toegang tot de rechter schendt.

2. Onderzoek door het Hof

Het Hof herinnert eraan dat de toegang tot de rechter kan worden onderworpen aan ontvankelijkheidsvoorwaarden. Die voorwaarden mogen de kern van dat recht evenwel niet aantasten, wat het geval zou zijn wanneer zij geen wettig doel nastreven en indien er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel.

Vervolgens wijst het Hof erop dat de wetgever de bijstand of vertegenwoordiging door de bewindvoerder heeft uitgesloten omdat hij de vordering tot echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk beschouwt als een zeer gewichtige handeling die een uitdrukking vormt van de diepste gevoelens en wensen van de beschermde persoon, zodat zij een hoogstpersoonlijke keuze van de beschermde persoon vereist. Bijgevolg is de betrokken bepaling volgens het Hof pertinent in het licht van de doelstelling die de wetgever nastreeft, namelijk het beschermen van de autonomie van de beschermde persoon en het vermijden dat van zijn gezondheidstoestand misbruik zou worden gemaakt.

Het Hof stelt evenwel vast dat de betrokken bepaling onevenredige gevolgen heeft, in zoverre zij eveneens verhindert dat een vordering tot echtscheiding wordt ingesteld wanneer een dergelijke vordering net in het belang is van de beschermde persoon. Zij dwingt een echtgenoot die handelingsonbekwaam is en zijn wil niet kan uitdrukken, ertoe om, zolang zijn handelingsonbekwaamheid duurt, gehuwd te blijven, zelfs indien er redenen zijn om aan te nemen dat het huwelijk onherstelbaar ontwricht is en het niet in zijn belang is om gehuwd te blijven.

Volgens het Hof wordt niet aangetoond waarom het belang van de beschermde persoon bij het instellen van een vordering tot echtscheiding op grond van een bewezen onherstelbare ontwrichting van het huwelijk, niet op een objectieve wijze zou kunnen worden bepaald door de bewindvoerder. Deze zou zijn beoordeling kunnen steunen op (eerdere) verklaringen, gedragingen en waardepatronen van de beschermde persoon, alsook op bepaalde feiten die zich tijdens het huwelijk hebben voorgedaan.

Tot slot wijst het Hof er nog op dat het optreden van de bewindvoerder onderworpen is aan meerdere controlemechanismen ter bescherming van de belangen van de handelingsonbekwame persoon. Zo staat de bewindvoerder onder het permanente toezicht van de vrederechter en zal hij van die laatste een bijzondere machtiging moeten bekomen om de echtscheidingsvordering in te stellen. Voorts moet de echtscheidingsvordering worden ingesteld bij de familierechtbank, die moet nagaan of aan de voorwaarden voor een echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting is voldaan.

3. Besluit

Het Hof oordeelt dat artikel 497/2, 5°, van het oud Burgerlijk Wetboek ongrondwettig is, in zoverre het verhindert dat een persoon die handelingsonbekwaam werd verklaard om een vordering tot echtscheiding in te stellen en die haar wil niet meer te kennen kan geven, een vordering tot echtscheiding kan instellen op grond van een bewezen onherstelbare ontwrichting van het huwelijk, waarbij die persoon wordt vertegenwoordigd door haar bewindvoerder die moet beschikken over een bijzondere machtiging die door de vrederechter werd verleend.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnances vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel « media » van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21 | [Thomas Leys](#) | 02/500.12.60

Volg het Hof via [LinkedIn](#)